

העיתוי היה מצויין: שבועות מספר אחרי שהנשיא נכסון הודיע על ביקורו הצ'כוי בסין הארומה, כבר הביאה הטלוויזיה הישראלית לוויכוח, במסגרת התוכנית השעה השלישית, את הנושא הסיני. אלא שהעיתוי היה מקרי. בחירת הנרי שא נעשתה זמן רב לפני הודעתו הסנסציונית של נכסון. למרות שהאקטואליות העניקה תוספת עניין לנושא, לא עמדה התוכנית במבחן.

השעה השלישית על סין והספרון האדום ישעיהו בן-פורת, מופתע מהימצאותו של סורמציה דלה ולפחות ארבעה משתתפים מיותרים, מתוך הצוות של שישה, אשר לא הכינו שיעורי-בית.

ארבעת המיותרים היו הפעם צמד הר מצרים, יצחק שיחור והד"ר אפרים יוכסן, שכל בקיאותם על סין, כפי שאפשר היה להתרשם באה להם מתוך שינון ספרים ומאמרים; יורי גראוזה, שהוונן ל-תוכנית משום שעלה ממצוריה, מיצמן כעיניו ובמאה התוכנית ניטרל אותו מסביבה זאת. נראה היה, שאפילו המנחה ישעיהו בן-פורת, מופתע מהימצאותו של גראוזה בין אנשי הצוות. המיותר הרביעי היה מר צ'אנג, האורה מפורמזה, שהיה עלבון לצופים ולסינים. נדמה היה, שהוא יודע על סין פחות מהצופה הישראלי הממוצע. או אולי הוא יודע יותר, רק שלא ידעו איך להוציא זאת ממנו.

הזמנה לפי תוארים. רק שניים מ-אנשי הצוות, הד"ר מירון מדוני, והד"ר אריה הראל, מי שהיה שגריר ישראל בברית-המועצות וביקר בפקין, היו בקריש של הנושא הסיני מעבר לצייטוט יבש של עובדות ומספרים. היה משעשע לראות את הד"ר הראל, מעמיד את חבריו המרצים הצעירים, שופעי הבטחון-העצמי, על בורותם. הם טיפסו על כפייה מלמעלה ועל שטיח מזה המוגנים, ולעיתים היה נדמה, שהם מדקלמים סיסמאות תעמולה אנטי-סיניות, שיצאו כבר מהר אופנה.

בסופו של דבר היתה זו תוכנית שלא הוסיפה לצופה כמעט דבר על סין של מאז. הסרט הצרפתי, ששימש כבסיס הייכוח היה סטרילי וחד-צדדי, כפי שטענו אנשי הצוות עצמם. אבל אנשי הצוות היו סטריליים לא פחות ממנו.

אין צורך להביא אל המסך הקטן בעלי תוארים אקדמיים, המנסים להפגין בקריש את עובדות כאילו עמדו במבחן בפני הפרופסורים שלהם (ושייקה בן-פורת אפילו חילק לכמה מהם ציונים). כל צופה טלוויזיה בעל רמה אינטלקטואלית ממוצעת, יכול למצוא עובדות אלה ומעניינות יותר בכל אנציקלופדיה ראויה לשמה. יש טעם לאסוף צוות המביע מחשבות חדרות ותיאוריות חדשניות, הנתון משמעות וראיה חדשה לעובדות.

המומחים

נדחקים החוצה

בתגובה לדיעה שהתפרסמה השבוע בהארץ, אמר דובר רשות השידור צבי גיל: „לא הצגתי את מועד מנות למישרת מנהל הטלוויזיה ולא ניהלו אתי משא-ומתן בנושא.“ יותר לא היה גיל מוכן לומר, האמת היא שיש אנשים בוועד-המנהל של רשות השידור, החושבים אותו למועמד מתאים יותר מאשר אותו קצין צבא אחר מוגן ששמו אינו ניתן לפירסום והחטר כל נסיון בטלוויזיה. גיל נושא בתואר מ.א. בתיקשורת המונית וטלוויזיה. בעבר היה סגן מנהל מחלקת-החדשות בטלוויזיה, והוא יודע כמינהלן מעולה. אולם ברשות השידור החששים כיום מפני קידום אנשים מבפנים, כי כל קידום כזה גורר אחריו זנוזים פרטו נליים מוחיקי לכת. למשל: פרשת יציאתו של חיים יבין לארצות הברית. הכתב הצבאי של הטלוויזיה רון כרישי מביא בשמו של יבין מט בע לשוני חדש: אברין. ראשי תיבות של: איש בשר רעהו יאכלו. הצופים הנרגזים על כך, שהמגיש הפופולארי ביותר בארץ יוצא לארצות-הברית, צריכים לדעת, כי איש מן האנשים המוסמכים ברשות השידור לא טרח להתקשר עימו כדי לשדל, או לפחות, כדי לשאול אותו באילו תנאים יסכים להישאר על כנו. איש אחר העוזב את הארץ, לפחות לשנה, הוא הבמאי ראלף עינבר, היוצא בספטמבר לפאריס ולהולנד. השאלה הצריכה להישאר היא: מי יישאר בסוף בטלוויזיה?

הירדנים ביקשו

קריין בהשאלה

משכורת של 120 דינר לחודש, פלוס אש"ל ומכונית צמודה, הוצעה לקריין החדשות הפופולארי בערבית סעיד קאסם על ידי נציג הט"ר וויזיה הירדנית העושה בביקור קיץ

מנות לאנשים

קריין — קאסם הדרכה לשדרניות

בארץ. התנאי: קאסם יצטרך להפיק, לערוך ולהגיש את סקירת העיתונות בירדן. אבל בשלב זה מסרב קאסם להיות מושאל מהטלוויזיה הישראלי. לית הדרוזי הצעיר (33) מכפר ראמה, נחשב כוכב בישראל, אם כי בחיים הוא נראה הרבה יותר יפה מאשר על המסך. הוא מסתדר באולפן הרבה יותר טוב מקרייני החדשות בעברית. השבוע, למשל, אירעה תקלה לכתבה ששדרה מכנס ראשי-הערים כבית סחור. קאסם לא ישב בעיניים בורחות, לא נבדל ולא התנצל, הוא פשוט הודיע: „אקרא עכשיו כמה ידיעות נוספות ולאחר מכן תראו את הסרט במלואו.“ איש לא הרגיש בתקלה. קאסם, שהיה בעבר מורה לדיקדוק ערבי ושרדן בשידורי ישראל, מדריך שד ימים אלה באופן אישי כמה שדיניות ערביות חדשות והחל מתודש נובמבר ונגשנה החדשות בערבית בימשך חצי שעה על ידי קריין וקריינית, לסיוריו, אבל לא בצורת פינג פונג. הגבר יקרא את החדשות הרציניות ואילו האשה תקרא את הידיעות הפיקנטיות. במחלקה הערבית עדיין אין שוויון מלא ובשביל חדשות רציניות צריך גבר.

האחראי לתוכניות הדראמה בטלוויזיה, נכנסו העניינים להילוך גבות. למרות שהצוות יוקרנו על המסך הקטן אך ורק מחודש נובמבר השנה, נעשית כבר ביאולפנים עבודה רבה ביותר. המחזה הראשון, הרופא וגרושתו, לפי ענגון, שהופק על ידי יצחק קול — אולפני הרצליה, צר למ דיכוי כפי שבויים בתיאטרון המרתף על ידי יורם פלק, בהשתתפות גד קינר ואהובה יובל, שנישאו בינתיים זה לזו לאחר כל כך הרבה הצעות של הרופא וגרושתו.

אהובה יובל, הגרושה, נתגלתה בשעת הצילומים כאישיות טלוויזיונית ממדרגה ראשונה. בעלת פנים פוטוגניים להפליא. עוד בטרם הסתיימו הצילומים, שנמשכו יומיים, היא קיבלה הצעה מפתה לשחק בסרט עלילתי חדש, שיופס בארץ. את ההפתעה שמאחוריה-הקלעים סיפק דווקא במאי הבידור ראלף עינבר, שזו לו עברי דתו הגדולה הראשונה מאז שעזב את הטלוויזיה. עינבר, שהוכיח את עצמו עד היום כבמאי בידור, נתגלה עכשיו כבמאי דראמה מעולה, שעורך התפעלות בין עובדי האולפן. לדעתם הוא הצליח לתרגם את ענגון לשפת הטלוויזיה.

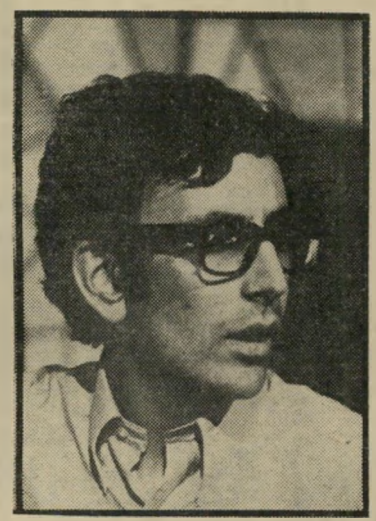
מספר נסים לוי, המפיק בפועל ועוזר הבמאי: „פתאום מתברר שענגון הוא סופר מודרני מאוד, שהחומר שלו הוא חומר ויוואלי עצום. הכל מקבל חיים ומשמעות אחרת לגמרי. זה לא ענגון המשעמם, כביכול, שלמדנים בבתי-הספר. הוא מלא דראמה, יצרים, אירוטיקה והרמור. אפילו הסכנאים באולפני הרצליה דיברו אחרי ההקלטה בשפה ענגונית.“

נסיון ראשון בעולם. מי שעשה היסטוריה הוא הבמאי פול סלינגר, שביים לטלוויזיה את הכסאות מאת ינסקו. מספר סלינגר: „ראיתי את ההצגה ב-הבימה מספר פעמים, הבימוי של דוד לויין כאילו נוצר מלכתחילה למשחק הצלמה. ההלטי שחיתוכים ופעולות

טכניים יכולים רק להפריע. ההלטי לצלם את ההצגה כולה, כפי שהיא, במצלמה אחת, ב-שוט אחד וללא הפסקה בציר לום במשך 65 דקות. בבר.בי.טי. צילמו פעם בצורה כזו תשע דקות רצופות ואחר כך דיברו על זה בכל הבניין.

פול סלינגר עשה היסטוריה גם בכך שהוא שימש כבמאי וכצלם הסרט גם יחד. שבע שנים היה סלינגר צלם דראמת בבר.בי.טי. הוא צילם את ההגדה ל-בית פורטייט ואת סירנו זה ברדוק. ה-פעם סמך רק על עצמו. המעניין בכל הסיפור הוא, שהצלמים הקבועים של אולפני הרצליה ועוזרת הבמאי, לייקה בירך, שהיא כבמאית טלוויזיה בעצמה, עמדו משתאים ופעורייפה באולם נוכח השליטה הטכנית שלו במצלמה האלקטרונית הכבדה והמסובכת.

סלינגר התרועץ אנה ואנה במשך 65 דקות רצופות ויצר כל מיני זוויות צילום בזמן ובמקום המתאים. בתום הצילום אמר: „אני השחקן השלישי ב-מחזה, השחקן העלום, אבל אני מקווה

במאי סלינגר 65 דקות בנשימה אחת

שאי לא ירגיש בהתרועצות שלי עם המצלמה, אחרת כל העניין יאבד את טעמו.“

את הטעם נותנים שני השחקנים: ליא קניג ושלמה בר-שביט, שהצטיינו על הבמה בהימחה במשך כל העונה שעברה, אלא שיש דברים שבטלוויזיה עוברים ושאינם עוברים בתיאטרון, כמו הבעות פנים מקרוב קרוב בקלזו אפ.

מחוזות נוספים בהפקת מחלקת הדראמה של הטלוויזיה: פרנהיים לפי ענגון ו-חבר לגבולין לפי ברנר. מחוזות אלו אינם מיועדים לקהל הרחב, אלא לקהל בעל טעם מובחר. מנדרגולה לפי מקיי-וואלי בתרגומו ובעיבודו של יעקב שבי תאי, המוצגת בתיאטרון החיפני, שתבר יים לטלוויזיה על ידי ראלף עינבר, תד-בר, אולי, אל הקהל הרחב. אם הגיע הר זמן שטלוויזיה תפסיק לרדת אל הרמה הנמוכה והשטחית ביותר של הקהל הרחב תגיע התודה על כך לאפרים סטן.

תדרין

* תעודה (יום ג' 24/8, 20.30) — בעיני העולם סיביר היא סיוט של מחנות ריכוז, בדידות, שממה וקור בלתי ניסבל. אולם סיביר היא גם העולם החדש של ברית-המועצות. על פי התצפית של סרט זה עתידה סיביר להשיג את רוסיה האירופית בהתפתחות תעשייתית ובעושר כל-כלי עוד לפני סוף המאה הנוכחית.

* המלאך (יום ג' 24/8, 21.05) — סיימון טמפלר ניקלע לעולם הריגול, כא-שר משכנעים אותו לעקוב אחרי עובד ממשלה, שערך בלי רצון והבריח מיסמ"כים סודיים למזרח גרמניה.

* סרט השבוע (יום ד' 25/8, 20.50) — מסע אל תוך הפחד — סרט מתח וריגול של אורסון וולס על מומחה נשק אמריקאי הנירדף על ידי סוכני ה-צאר. בין המשתתפים: ג'וזף קוטן ודו-לורס דל ריו.

* סרט קולנועי (יום ו' 27/8, 21.30) — גן אלה, רומנטיקה עם מרילין מונרו ושרל בואייה. פאם פאטל, שגברים נופים לים לרגליה, נופלת ברישתו של גבר הלומותיה.